

Bestuur

telefoon 06-40 46 57 13
e-mail bestuur@omroep1.nl
bezoek Molenstraat 45 (ingang Telefoonweg)
6711 AW Ede

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de minister, de heer dr. E.E.W. Bruins
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

datum: Ede, 21 februari 2025
betreft: Reactie op de consultatie van het voorstel *Wet versterking lokale publieke omroepen*

Geachte heer Bruins,

Hierbij stuur ik u de gezamenlijke reactie van drie lokale publieke omroepen - Stichting Omroep Ede, Stichting Omroep Rhenen en Stichting Omroep 1 Vallei - die samenwerken in Stichting Omroep 1, de beoogde streekomroep voor de zuidelijke Foodvalley/Gelderse Vallei in het kader van de internetconsultatie met betrekking tot het *Voorstel van wet tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de versterking van de uitvoering van de publieke mediaopdracht op lokaal niveau*.

Wij zijn over het algemeen tevreden over de gekozen richting om de Mediawet 2008 te wijzigen en de hoofdlijnen van de voorliggende concepttekst en de toelichting daarbij. Nadere bestudering roept echter toch wat vragen op. Onze voornaamste aandachtspunten willen wij hierna graag met u delen.

1. Ten aanzien van de rol van de gemeenten:

Gemeenten moeten zeer vroeg aangeven in hoeverre ze vijf jaar lang voor de streekomroep geld willen vrijmaken.

Artikel 2.179a stelt: *“De gemeenteraad maakt voorafgaand aan het aanvraagstadium, (...) het budget dat voor subsidie beschikbaar is voor de aanwijzingsperiode (...) bekend door opname daarvan in de gemeentelijke begroting”*.

Daar zal waarschijnlijk geen enkele gemeente aan beginnen, vrezend wij, zeker niet bij het begin van de nieuwe wetgeving: de gemeente wordt geacht op de ‘blauwe ogen’ van een (vaak) nieuwe of zelfs nog onbekende - want open stelsel - streekomroep voor vijf jaar geld vrij te maken, waarbij dat de eerste keer moet worden gedaan in de gemeentelijke meerjarenbegroting die eind 2026 al moet worden goedgekeurd door de raad. En dat is ook nog eens in het door de gemeenten gevreesde ‘ravijnjaar’. Wij voorzien het wegvallen van middelen die wij met de overgang naar bekostiging door het Rijk juist niet kunnen missen, willen wij niet *minder* budget hebben in het nieuwe stelsel in plaats van meer. Daarmee schiet de hele stelselherziening zijn doel volkomen voorbij: de lokale journalistiek wordt zo niet versterkt, maar juist verzwakt.

Daarbij: het is nog niet zeker dat ‘Europa’ deze duale overheids-geldstromen goedkeurt. Misschien is het dan beter om ofwel (1) de gemeentelijke bekostiging dwingend in de wet op te nemen, ofwel (2), vooral bij een negatieve reactie uit Europa, de aanvullende gemeentelijke bekostiging helemaal te schrappen en de rijksbijdrage te verhogen tot een niveau dat past bij een geactualiseerde normbegroting voor streekomroepen.

OMROEP 1

Omroepen moeten - onafhankelijk van de gemeenten - hun eigen beleid kunnen blijven maken.

In artikel 2.87 staat dat over het beleidsplan van de omroep wordt geoordeeld door de gemeenten ten aanzien van *“de voornemens en afspraken over de inzet van vrijwilligers en over samenwerkingen met partners in het lokale verzorgingsgebied.”* Het is goed dat omroepen aandacht schenken aan vrijwilligerswerk en (lokale) samenwerkingen, maar wij zijn van mening dat dit aan de omroep zélf is om vorm te geven. Dat behoort (en vaak ook: kan) niet vooraf door de gemeente worden beoordeeld, omdat een dergelijk beleidsplan nog niet wordt uitgevoerd op het moment van de beoordeling door de gemeente. De gemeente gaat zo meebesturen met de omroep en dat is beslist niet de bedoeling.

2. Ten aanzien van de rol van de (nieuwe) NLPO:

Belangenbehartiging van streekomroepen door de NLPO

In artikel 2.85 wordt gesteld dat de omroepen representatief worden vertegenwoordigd in het College van Omroepen (CvO) van de (nieuwe) NLPO. Er zijn straks maximaal tachtig omroepen. Welk minimumaantal CvO-leden is dan representatief te noemen voor de gezamenlijke streekomroepen? En wie bepaalt dat?

In de toelichting bij de wetstekst staat: *“Het college van omroepen vertegenwoordigt de lokale publieke omroepen bij de NLPO. Het college van omroepen heeft de taak om de raad van toezicht en de raad van bestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren over het beleid van de NLPO voor het media-aanbod van de lokale omroepen. Het college krijgt een adviesrecht op de besluiten van het bestuur van de NLPO die volgens het wetsvoorstel instemming behoeven van de raad van toezicht.”*

Ten aanzien van de omroepen is de medezeggenschap in de concepttekst dus bijzonder karig geregeld. De streekomroepen hebben volgens de voorgestelde tekst geen zeggenschap (rechten), maar wel heel veel plichten waar geen overleg over of invloed op mogelijk is. Oftewel: een haal- en brengplicht t.o.v. de streekomroepen door het CvO is in de huidige wetstekst niet geregeld. Wij vinden dat een omissie.

Het woord ‘belangenbehartiging’ komt overigens geheel niet ter sprake in de nieuwe artikelen en de bijbehorende toelichting over de (nieuwe) NLPO. De huidige Stichting NLPO is er voor service, gemeenschappelijke inkoop, lobbywerk en belangenbehartiging ten aanzien van de lokale publieke omroepen. De (nieuwe) NLPO krijgt nieuwe wettelijke taken bij het aanwijzen, bekostigen en laten functioneren van de streekomroepen. Maar de huidige taken worden daarbij niet benoemd. Wil dat zeggen dat dit niet meer door de (nieuwe) NLPO gedaan wordt, of komt er daarvoor een aparte, gescheiden organisatie die de taken van Stichting NLPO voorzet? De lokale omroepen dreigen hun belangenclub dus kwijt te raken door de omvorming van de door onszelf gecreëerde belangenclub.

Wordt de invloed van de NLPO op het autonoom handelen van de omroep niet te groot?

Het wetsvoorstel bepaalt dat een prestatieovereenkomst wordt gesloten tussen de Minister van OCW en de NLPO. Hierin worden in detail afspraken gemaakt over kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen. Ook worden hierin afspraken gemaakt over maatregelen bij het niet-naleven. De NLPO brengt in haar jaarlijkse verantwoording verslag uitbrengen over het naleven van de prestatieovereenkomst. De vraag is of omroepen hierdoor niet worden beknot in hun autonome handelen, dan wel gedwongen tot verplichte winkelnering op basis van de wensen of voorkeuren van de NLPO, waarbij de wensen en invloed vanuit de streekomroepen klein is en genegeerd kan worden. Zie hiervoor ook de voorgaande punten.

Worden de eisen aan het media-aanbod via achterdeur alsnog een molensteen?

In artikel 2.87x staat: *“Het media-aanbod van een lokale publieke media-instelling bestaat per aanbodkanaal voor: a. ten minste vijftig procent uit aanbod dat in het bijzonder betrekking heeft op het lokale verzorgingsgebied waarvoor het aanbod is bestemd;(...)”* Dus er is voortaan verder geen verdeling in informatie & educatie en lokale cultuur meer, waarbij gemeten wordt tussen 7.00 en 23.00 uur; de aloude en verguisde ‘ICE-norm’. Wij juichen deze aanpassing van harte toe, en zijn het zeer eens met de onderbouwing daarvan in de toelichting. Wij vrezen echter dat in het concessiebeleidsplan NLPO deze bepalingen alsnog via een omweg weer terugkomen. We wensen dan ook dat dit door een aanpassing van de regelgeving voorkomen kan worden.

3. Ten aanzien van de rol van de rijksoverheid:

Wie bepaalt de nadere inkleuring van de regelgeving en wie heeft daar invloed op?

Op diverse plaatsen in de concepttekst wordt gesteld dat de minister (aanvullende) regels kan stellen en dergelijke, bijvoorbeeld door algemene maatregelen van bestuur. Niet aangegeven is op basis van welke adviezen of invloeden de minister tot dergelijke regels komt. Ook wordt niet gesteld dat de minister daarbij oog moet hebben voor het belang van de omroepen bij de uitvoering van hun taak.

Kwalitatieve doelstellingen leiden tot een inhoudelijk waardeoordeel.

In artikel 2.87g staat *“(...) De prestatieovereenkomst bevat afspraken over: kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen voor het media-aanbod (...)”* En verderop, daarmee in tegenspraak: *“(...) De prestatieovereenkomst heeft geen betrekking op de inhoud van het media-aanbod van de lokale publieke media-instellingen. (...)”* Als je kwalitatieve doelen stelt aan het media-aanbod, dan wordt er per definitie per doel om een waardeoordeel gevraagd, hoezeer je dat vervolgens ook probeert te ontcrachten in aanvullende bepalingen. En een waardeoordeel is al snel in strijd met de onafhankelijke redactionele positie van de omroep. Immers: op basis van het al dan niet behalen van de kwalitatieve doelstellingen kunnen er volgens de tekst maatregelen tegen de omroep worden genomen. Dat is een kwalijke ontwikkeling.

Omroep buitenspel bij voorgenomen intrekking?

In artikel 2.87s staat: *“Het Commissariaat vraagt de NLPO en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente of gemeenten binnen het lokale verzorgingsgebied om een zienswijze over een voorgenomen intrekking als bedoeld in het tweede lid.”* De omroep mag zelf dus geen zienswijze indienen? Wij vinden dat een tekortkoming: alle betrokkenen horen de gelegenheid te krijgen om hun inbreng te hebben.

Wij zijn graag beschikbaar voor een nadere toelichting op deze of andere punten.

Hoogachtend,
Stichting Omroep 1

namens het bestuur,
R.J. (Ruben) Landman, uitvoerend bestuurder